

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΕΥΧΟΣ 24 – ΜΑΡΤΙΟΣ 2012

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

Τα θέματα που αναλύονται σε αυτό το τεύχος της Οικονομικής Έρευνας είναι η δανειοληπτική συμπεριφορά των νοικοκυριών, η εξέλιξη των τιμών των ακινήτων, η επίδραση των άμεσων ξένων επενδύσεων και η διενέργεια μακροοικονομικών προβλέψεων για την κυπριακή οικονομία.

Από ανάλυση των Ερευνών Οικογενειακών Προϋπολογισμών προκύπτει ότι η δανειοληπτική συμπεριφορά των νοικοκυριών στην Κύπρο είναι ορθολογική: το ύψος δανείων των νοικοκυριών σε μια δεδομένη χρονική στιγμή καθορίζεται από το μακροπρόθεσμο, και όχι το τρέχον, εισόδημά τους. Τα αποτελέσματα χρειάζεται να επιβεβαιωθούν από περαιτέρω εμπειρική ανάλυση, ώστε να ληφθεί υπόψη η δυναμική συμπεριφορά του δανεισμού και της αποταμίευσης των νοικοκυριών.

Το ΚΟΕ έχει κατασκευάσει δείκτες τιμών ακινήτων για την περίοδο 2000-2011, με στόχο να προσφέρει μια αμερόληπτη μέτρηση της τάσης των τιμών των κατοικιών στην Κυπριακή αγορά. Σύμφωνα με τους δείκτες αυτούς, η μέση ετήσια αύξηση στις τιμές των σπιτιών έως και την έναρξη της τελευταίας ύφεσης στην Ευρωζώνη ήταν 14%, όμως την περίοδο 2009-2011 καταγράφηκε αρνητική τάση. Η μέση τιμή ανά τετραγωνικό μέτρο για ένα σπίτι στην Κύπρο το 2011 ήταν χαμηλότερη από την τιμή που θα είχε το αντίστοιχο σπίτι το 2007.

Αποτελέσματα οικονομετρικής ανάλυσης δείχνουν ότι η εισροή άμεσων ξένων επενδύσεων στην Κύπρο από την ΕΕ βοηθά θετικά το ρυθμό ανάπτυξης. Επενδύσεις που αφορούν στους τομείς των Χρηματοοικονομικών Ασφαλιστικών Οργανισμών και των Κτηματομεσιτικών Οργανισμών και Άλλων Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων έχουν θετικό αντίκτυπο στην οικονομία. Ωστόσο, μέσα στο ανταγωνιστικό διεθνές οικονομικό περιβάλλον, η προσπάθεια της Κύπρου πρέπει να είναι συνεχής, έντονη, συστηματική και συντονισμένη.

Το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών έχει προχωρήσει στην ετοιμασία μακροοικονομικών προβλέψεων για την κυπριακή οικονομία με βάση σύγχρονες τεχνικές. Τα αποτελέσματα της ποσοτικής ανάλυσης αξιολογούνται από το νεοσυσταθέν Συμβούλιο Εμπειρογνομόνων του ΚΟΕ, το οποίο διαμορφώνει και δημοσιοποιεί την τελική εκτίμηση για τις προοπτικές της οικονομίας.

Σε αυτό το τεύχος:

- **Η Δανειοληπτική Συμπεριφορά των Νοικοκυριών στην Κύπρο:**
Στοιχεία από τις Έρευνες Οικογενειακών Προϋπολογισμών 2
- Δείκτες Τιμών Ακινήτων στην Κύπρο 3
- Άμεσες Ξένες Επενδύσεις στην Κύπρο 4
- Μακροοικονομικές Προβλέψεις και το Συμβούλιο Εμπειρογνομόνων
Κέντρου Οικονομικών Ερευνών (Σ.Ε.Κ.Ο.Ε.) 5
- Νέα του Κέντρου Οικονομικών Ερευνών 6
- Νέα του Τμήματος Οικονομικών 7
- Το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών 8

**Η Δανειοληπτική Συμπεριφορά των Νοικοκυριών στην Κύπρο:
Στοιχεία από τις Έρευνες Οικογενειακών Προϋπολογισμών**

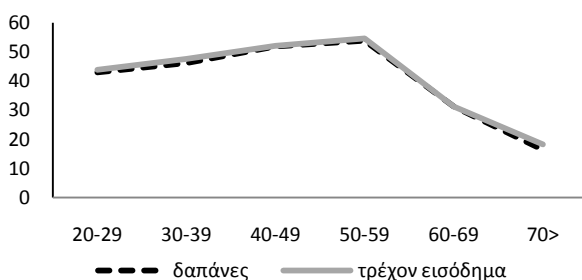
Σοφία Ν. Ανδρέου

Τα τελευταία χρόνια, το αυξανόμενο επίπεδο δανεισμού των νοικοκυριών έχει προσελκύσει τεράστιο ενδιαφέρον εξαιτίας των σημαντικών μακροοικονομικών και δημοσιονομικών επιπτώσεών του. Σύμφωνα με τη θεωρία του κύκλου ζωής της κατανάλωσης (life-cycle theory), οι επιλογές των καταναλωτών όσον αφορά τις καταναλωτικές τους συνήθειες δεν καθορίζονται από το τρέχον εισόδημα, αλλά από τις μακροπρόθεσμες προσδοκίες για το εισόδημά τους, γνωστό ως μακροπρόθεσμο εισόδημα (smooth or life-cycle income).

Η παρούσα μελέτη του ΚΟΕ επιχειρήσε να εξετάσει τη δανειοληπτική συμπεριφορά των νοικοκυριών στην Κύπρο και να μελετήσει πώς επηρεάζουν διάφοροι παράγοντες τη ζήτηση για δανεισμό.* Η ανάλυση επικεντρώθηκε στο μακροπρόθεσμο εισόδημα του νοικοκυριού, δεδομένου ότι αυτό θεωρείται το κατάλληλο μέγεθος για να εξηγήσει κανείς το επίπεδο των δανείων των νοικοκυριών σε μια οικονομία. Αυτό, βέβαια, ισχύει υπό την προϋπόθεση ότι οι αγορές λειτουργούν αποτελεσματικά και ότι οι καταναλωτές και τα νοικοκυριά δεν αντιμετωπίζουν κανέναν περιορισμό.

Η ανάλυση βασίστηκε σε στοιχεία που προέρχονται από τις Έρευνες Οικογενειακών Προϋπολογισμών (CyFES) για τα έτη 2002/03 και 2008/09. Το Διάγραμμα 1 παρουσιάζει το τρέχον εισόδημα και τις δαπάνες των νοικοκυριών καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους για το 2002/03.

Διάγραμμα 1: Τρέχον εισόδημα και δαπάνες, ανά ηλικιακή ομάδα αρχηγού (2002/03)

Τα στοιχεία των CyFES έδειξαν ότι τα νοικοκυριά μεσαίου εισοδήματος και νεότερης ηλικίας (αρχηγού)

έχουν σχετικά υψηλό ακαθάριστο χρέος/έσοδα, ενώ τα νοικοκυριά υψηλού εισοδήματος και μεγαλύτερης ηλικίας (αρχηγού) τείνουν να έχουν σχετικά υψηλές αναλογίες ακαθάριστων καταθέσεων/έσοδα (Πίνακες 1 και 2). Αυτό είναι σημαντικό, δεδομένου ότι μελετώντας τα συνολικά αριθμητικά στοιχεία για την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τη φερεγγυότητα των νοικοκυριών (και γενικά τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα), κάποιος πρέπει να εξετάσει λεπτομερώς τη δομή των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεών τους.

Πίνακας 1: Ακαθάριστο χρέος/έσοδα (ανά εισοδηματική κατηγορία)

	0-25%	25-50%	50-75%	75-100%
2003	12,32	16,99	20,34	15,93
2009	12,05	22,03	15,48	14,39

Πίνακας 2: Ακαθάριστες καταθέσεις/έσοδα (ανά εισοδηματική κατηγορία)

	0-25%	25-50%	50-75%	75-100%
2003	5,06	7,25	8,09	12,52
2009	7,76	10,95	9,24	16,51

Επιπλέον, η περιγραφική ανάλυση παρουσιάζει διαφορές στη δανειοληπτική (και σε σχέση με τις καταθέσεις) συμπεριφορά των νοικοκυριών με διαφορετικά χαρακτηριστικά, όπως το φύλο, ο τομέας απασχόλησης και το επίπεδο εκπαίδευσης.

Η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε στην οικονομετρική ανάλυση βασίστηκε σε γνωστές βασικές αρχές της οικονομικής θεωρίας. Όπως αναμενόταν, το ύψος δανείων των νοικοκυριών στην Κύπρο σε μια δεδομένη χρονική στιγμή καθορίζεται από το μακροπρόθεσμο, και όχι το τρέχον, εισόδημά τους. Τα αποτελέσματα συμφωνούν με τη θεωρητική προσέγγιση στο βαθμό που η ζήτηση για δάνεια καθορίζεται από το μακροχρόνιο και όχι από το τρέχον εισόδημα. Αυτό μπορεί να ερμηνευθεί ως ένδειξη ότι η δανειοληπτική συμπεριφορά των νοικοκυριών στην Κύπρο είναι ορθολογική.

Παρ' όλα αυτά, τα αποτελέσματα χρειάζεται να επιβεβαιωθούν από περαιτέρω ανάλυση έτσι ώστε να ληφθεί υπόψη η δυναμική συμπεριφορά του δανεισμού και της αποταμίευσης των νοικοκυριών. Αυτό θα γίνει δυνατό, όταν η έρευνα «Οικονομικών και Κατανάλωσης των Νοικοκυριών» (Household Finance and Consumption Survey) θα είναι διαθέσιμη στο εγγύς μέλλον από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου.

* Andreou S.N., “[The Borrowing Behaviour of Households: Evidence from the Cyprus Family Expenditure Surveys](#)”, Δοκίμιο Οικονομικής Πολιτικής, Αρ. 08-11, Κέντρο Οικονομικών Ερευνών, Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Δείκτες Τιμών Ακινήτων στην Κύπρο

Η αγορά των ακινήτων είναι ένας από τους σημαντικότερους τομείς της Κυπριακής οικονομίας που χρήζει συνεχούς και στενής παρακολούθησης. Απόδειξη αποτελεί η κρίση στον χρηματοπιστωτικό τομέα που ξέσπασε το 2008, όταν οι πλείστες τράπεζες και επενδυτικές εταιρίες είχαν εκτεθεί σε μεγάλο αριθμό επισφαλών οικιστικών δανείων. Όμως η μελέτη της τάσης, του επιπέδου και των προσδιοριστικών παραγόντων των τιμών των ακινήτων είναι σημαντική όχι μόνο για τις επιχειρήσεις αλλά και για το δημόσιο τομέα, καθώς επίσης και για τα νοικοκυριά.

Για το λόγο αυτό, το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών έχει προβεί στη δημιουργία ενός δείκτη τιμών ακινήτων με στόχο να προσφέρει μια αντικειμενική και αμερόληπτη μέτρηση της τάσης του μέσου επιπέδου τιμών των κατοικιών στην Κυπριακή αγορά. Ο δείκτης που κατασκευάζεται είναι τριμηνιαίος, και παρουσιάζεται ξεχωριστός δείκτης για το επίπεδο τιμών ανά πόλη αλλά και για το επίπεδο τιμών στην Κύπρο σαν σύνολο. Παράλληλα, έχει αναπτυχθεί ένας ετήσιος ιστορικός δείκτης της αξίας των κατοικιών στην Κύπρο ο οποίος παρουσιάζει τη διαχρονική τάση στο επίπεδο τιμών, με στοιχεία που ξεκινούν από το έτος 2000 μέχρι και το 2011.*

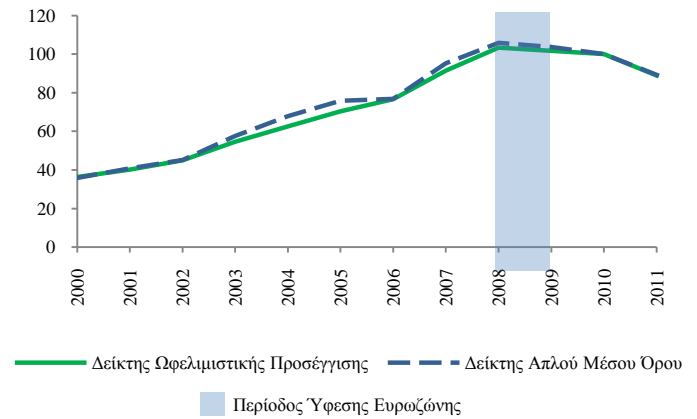
Το μοντέλο που έχει δημιουργηθεί για την κατασκευή του δείκτη τιμών των κατοικιών στην Κύπρο, βασίζεται στην ωφελμιστική προσέγγιση (hedonic approach). Η βάση δεδομένων αποτελείται από τις τιμές και τα χαρακτηριστικά των σπιτιών – π.χ. γεωγραφικά (πόλη, περιοχή κ.α.) και δομικά χαρακτηριστικά (αριθμός δωματίων, τύπος ακινήτου κ.α.). Η συλλογή των στοιχείων προέρχεται από αγγελίες κυπριακών εφημερίδων για την προσφορά κατοικιών και αναπτύχθηκε από το ίδιο το ΚΟΕ με συνεχείς ελέγχους για τη διασφάλιση της ποιότητας συλλογής. Το ΚΟΕ αποσκοπεί στη συνεχή ενημέρωση της βάσης δεδομένων με σκοπό την τακτική αναδημοσίευση του τριμηνιαίου δείκτη.

Στο Διάγραμμα 1 παρουσιάζεται ο ετήσιος δείκτης της μέσης τιμής ακινήτων ανά τετραγωνικό μέτρο, και στο Διάγραμμα 2 η ποσοστιαία μεταβολή του. Η διόρθωση της μεροληψίας του δείκτη που έχει κατασκευαστεί με απλούς μέσους όρους τιμών ανά τετραγωνικό μέτρο, είναι φανερή στα διαγράμματα αυτά. Οι ποσοστιαίες μεταβολές με τον δείκτη των απλών μέσων όρων είναι μεγαλύτερες οδηγώντας έτσι σε παραπλανητικά συμπεράσματα.

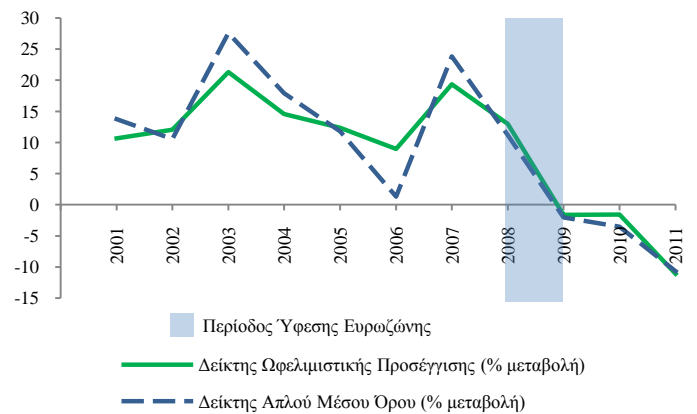
* Η μελέτη του ΚΟΕ «Δείκτες Τιμών Ακινήτων στη Κύπρο», καθώς και το πρώτο δελτίο με τους σχετικούς δείκτες, θα δημοσιευτεί τους ερχόμενους μήνες στην ιστοσελίδα του Κέντρου (www.erc.ucy.ac.cy).

Χαράλαμπος Καραγιαννάκης και Ζήνων Κοντολαίμης

Διάγραμμα 1: Δείκτης Τιμών Κατοικιών ανά Τετραγωνικό Μέτρο

Διάγραμμα 2: Ποσοστιαίες Μεταβολές Δείκτη Τιμών Κατοικιών

Ο δείκτης που κατασκευάζεται μέσω της χρήσης της ωφελμιστικής προσέγγισης έχει λάβει υπόψη, και ταυτόχρονα έχει απομονώσει, τις αλλαγές της τιμής που δεν οφείλονται στις αλλαγές των συνθηκών της αγοράς, αλλά στη διαχρονική αλλαγή της σύνθεσης των χαρακτηριστικών των σπιτιών στο δείγμα μας.

Από την αρχή του δείγματος παρατηρούμε μια συνεχή ανοδική πορεία στις τιμές σπιτιών της Κυπριακής αγοράς, η οποία διακόπηκε το 2008 με τη διεθνή οικονομική κρίση η οποία επηρέασε και την αγορά ακινήτων στη Κύπρο. Η μέση ετήσια αύξηση στις τιμές των σπιτιών έως και την έναρξη της τελευταίας ύφεσης στην Ευρωζώνη είναι 14%. Το 2009 οι τιμές των ακινήτων υποχώρησαν κατά 1,6%, ενώ η αρνητική αυτή τάση συνεχίστηκε και για τα επόμενα δύο έτη. Οι τιμές των αναγραφόμενων αρχικών τιμών πώλησης των οικιστικών ακινήτων μειώθηκαν κατά 11% το 2011 σε σύγκριση με αυτές του 2010. Η μέση τιμή ανά τετραγωνικό μέτρο για ένα σπίτι στην Κύπρο το 2011 έφτασε σε χαμηλότερο επίπεδο από την τιμή που θα είχε το αντίστοιχο σπίτι το 2007.

Ως άμεση ξένη επένδυση (ΑΞΕ) ορίζουμε τη μακροπρόθεσμη επένδυση σε επιχείρηση της εγχώριας αγοράς από επενδυτή που έχει ως έδρα αγορά ξένης χώρας. Οι ΑΞΕ αποτελούν έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες των σύγχρονων οικονομιών μιας και συμβάλλουν (μεταξύ άλλων) στην οικονομική ανάπτυξη, τη διάχυση τεχνογνωσίας και γνώσης, την αύξηση της απασχόλησης και τη βελτίωση της επιχειρηματικότητας.

Για μια μικρή ανοικτή οικονομία, όπως αυτή της Κύπρου, η προσέλκυση ΑΞΕ καθίσταται άκρως σημαντική, καθώς έχει τη δυνατότητα να αποτελέσει ένα μεγάλο κομμάτι της ολικής επένδυσης.

Με σκοπό να μελετήσουμε τις επιπτώσεις που έχουν οι ΑΞΕ στην κυπριακή οικονομία, το ΚΟΕ διεκπεραίωσε οικονομετρική έρευνα σχετικά με τη συνεισφορά των επενδύσεων αυτών (ανά περιφέρεια προέλευσης και ανά τομέα δραστηριότητας) στο ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας.*

Τα αποτελέσματα (Πίνακας 1) της οικονομετρικής ανάλυσης δείχνουν ότι η εισροή επενδύσεων από την ΕΕ βοηθά θετικά το ρυθμό ανάπτυξης. Παρομοίως, επενδύσεις που αφορούν στους τομείς των Χρηματοοικονομικών Ασφαλιστικών Οργανισμών (ΧΑΟ) και των Κτηματομεσιτικών Οργανισμών και Άλλων Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων (ΚΟΑΕΔ) έχουν θετικό αντίκτυπο στην οικονομία.

Σχετικά με τη στατιστικά σημαντική επίδραση από τις ΑΞΕ που προέρχονται από την ΕΕ, η απουσία περιορισμών στις άμεσες επενδύσεις στην Κύπρο από κατοίκους χωρών-μελών της ΕΕ βοηθά σημαντικά στην εισροή ξένων κεφαλαίων. Επιπλέον, οι σχετικά απλοποιημένες διαδικασίες για την εξαγωγή κερδών και μερισμάτων αποτελούν παράγοντα που επίσης βοηθά στη μεγαλύτερη εισροή επενδύσεων. Όσον αφορά στην επίδραση των ΑΞΕ στους διάφορους τομείς δραστηριότητας, πιθανός λόγος για τη θετική συμβολή τους στο ρυθμό ανάπτυξης του τομέα των ΧΑΟ αποτελεί η ένταξη της χώρας μας στην Ευρωζώνη, η οποία προσέφερε τις προϋποθέσεις για επέκταση των τραπεζών και προσφορά περισσότερων και πιο βελτιωμένων τραπεζικών προϊόντων και υπηρεσιών, κάνοντας το χρηματοπιστωτικό μας σύστημα πιο ελκυστικό στους ξένους επενδυτές. Παρομοίως, οι ΑΞΕ επηρεάζουν θετικά το ρυθμό ανάπτυξης του τομέα ΚΟΑΕΔ, κυρίως λόγω των

συγκριτικών πλεονεκτημάτων που προσφέρει η Κύπρος. Εντούτοις, το μέγεθος της επιρροής παραμένει σχετικά μικρό, κάτι που προτρέπει σε μεγαλύτερες προσπάθειες προσέλκυσης ΑΞΕ.

Πίνακας 1. Επίδρασεις ΑΞΕ στο ρυθμό ανάπτυξης

	Εκτίμηση επίδρασης
<i>Περιφέρεια προέλευσης</i>	
Ευρωπαϊκή Ένωση	0,003** (0,001)
<i>Κλάδος δραστηριότητας</i>	
Χρηματοοικονομικοί και ασφαλιστικοί οργανισμοί	0,003*** (0,000)
Κτηματομεσιτικοί οργανισμοί και άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες	0,005*** (0,001)

Σημείωση: Στην παρένθεση αναφέρεται το τυπικό σφάλμα της εκτίμησης.

** υποδηλώνει σημαντικότητα σε επίπεδο 5% και *** σε 1%.

Ωστόσο, μέσα στο σημερινό διεθνές οικονομικό περιβάλλον, όπου ο ανταγωνισμός είναι εξαιρετικά έντονος για την προσέλκυση ξένων επενδυτών, η προσπάθειά μας πρέπει να είναι συνεχής, έντονη, συστηματική και συντονισμένη.

Πιο συγκεκριμένα η Κύπρος πρέπει να προχωρήσει σε μια σειρά ενεργειών που θα βοηθήσουν στην προσέλκυση ΑΞΕ, όπως:

- Να πείσει τους ξένους (οίκους αξιολόγησης και επενδυτές) ότι παίρνει μέτρα για τον περιορισμό του δημοσιονομικού ελλείμματος, ενισχύει την ανάπτυξη, αντιμετωπίζει την ανεργία, αυξάνει την παραγωγικότητα και ότι αποτελεί ένα ιδανικό προορισμό για επενδύσεις.
- Να προωθήσει ρυθμίσεις που συμβάλουν στην πάταξη της γραφειοκρατίας (π.χ. ενίσχυση της διαφάνειας).
- Να εντείνει τις προσπάθειες εναρμόνισης της οικονομίας για τη σωστή προσέλκυση και απορρόφηση του ξένου κεφαλαίου.
- Να μεριμνήσει για τη διατήρηση του χαμηλού φορολογικού συντελεστή, τη μεγαλύτερη απελευθέρωση των αγορών και γενικώς την απλοποίηση της διαδικασίας εισροής ξένου κεφαλαίου.
- Να αναπτύξει μορφές συνεργασίας δημόσιου και ιδιωτικού τομέα για εξεύρεση στρατηγικών επενδυτών.
- Να αξιοποιήσει τους κλάδους οι οποίοι της προσφέρουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Κλάδοι όπως αυτοί του τουρισμού, της ναυτιλίας και των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών έχουν την δυνατότητα άντλησης νέων κεφαλαίων από ξένους επενδυτές.

* Σάββα Χ.Σ., «Άμεσες Ξένες Επενδύσεις στην Κύπρο», Δοκίμιο Οικονομικής Πολιτικής, Αρ. 07-11, Κέντρο Οικονομικών Ερευνών, Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Η κατάσταση στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια, και η ραγδαία επιδείνωσή της πιο πρόσφατα, έχουν αναδείξει ξεκάθαρα τη σημασία της αντικειμενικής και διαφανούς ανάλυσης της οικονομίας και των προοπτικών της, αλλά και της δημοσιονομικής κατάστασης της χώρας. Ουσιαστικής σημασίας σε αυτή την προσπάθεια είναι η ποιότητα και αξιοπιστία των στατιστικών στοιχείων, καθώς και η διαφάνεια σε ό,τι αφορά την παραγωγή και δημοσιοποίησή τους.

Η παρακολούθηση της οικονομικής και δημοσιονομικής κατάστασης μιας χώρας είναι ύψιστης σημασίας και πρέπει να μας απασχολήσει συλλογικά. Συστηματική ανάλυση και αξιολόγηση των κινδύνων που ελλοχεύουν μπορεί να βοηθήσει στην πρόληψη κρίσεων, με την έγκαιρη και άμεση λήψη διορθωτικών και διαθρωτικών μέτρων. Το οικονομικό κόστος της έγκαιρης διόρθωσης, ή ακόμη της πρόληψης, είναι σαφέστατα πολύ μικρότερο από εκείνο που θα πρέπει να επωμιστεί μία οικονομία που αναγκάζεται καθυστερημένα να λάβει μέτρα – όπως έχει φανεί ξεκάθαρα στην περίπτωση της Ελλάδας.

Η ανεξαρτησία είναι επίσης ουσιαστικής σημασίας, γιατί χωρίς ανεξαρτησία η ανάλυση πιθανόν να μην είναι αντικειμενική και να μην εξυπηρετεί με επιτυχία το σκοπό της. Εάν, παραδείγματος χάριν, για πολιτικές σκοπιμότητες οι Αρχές παρουσιάζονται αισιόδοξες για τις προοπτικές της οικονομίας τότε δεν θα υπάρχει το κίνητρο για την έγκαιρη υιοθέτηση μέτρων τόσο για σταθεροποίηση του ελλείμματος αλλά και για την τόνωση της ανάπτυξης.

Για αυτόν ακριβώς το λόγο οι αρχηγοί των κρατών της ευρωζώνης στα συμπεράσματά τους στις 26 Οκτωβρίου 2011, κατέγραψαν πώς «... αναλαμβάνουμε τη δέσμευση ... [για] ... ενίσχυση των εθνικών δημοσιονομικών πλαισίων πέραν της οδηγίας σχετικά με τις απαιτήσεις για τα δημοσιονομικά πλαίσια των κρατών μελών. Ειδικότερα, οι εθνικοί προϋπολογισμοί θα πρέπει να βασίζονται σε ανεξάρτητες προβλέψεις ανάπτυξης.»

Το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών (ΚΟΕ), αναγνωρίζοντας την ανάγκη αντικειμενικής και ανεξάρτητης ανάλυσης των προοπτικών της Κυπριακής οικονομίας, έχει προχωρήσει στην ετοιμασία προβλέψεων για το ρυθμό μεταβολής του ΑΕΠ και τον πληθωρισμό. Οι προβλέψεις αυτές προέρχονται από οικονομετρικά μοντέλα τα οποία έχουν εκτιμηθεί με τη χρήση σύγχρονων και αξιόπιστων τεχνικών, σύμφωνα με τη διεθνή βιβλιογραφία, οι οποίες εφαρμόζονται ευρέως και σε

οργανισμούς του εξωτερικού. Οι οικονομετρικές προβλέψεις συμπληρώνονται με ανασκόπηση των τελευταίων εξελίξεων της διεθνούς και Κυπριακής οικονομίας, καθώς και με αξιολόγηση/προσομοίωση των επιπτώσεων στο ΑΕΠ άλλων παραγόντων και μέτρων πολιτικής.

Τα αποτελέσματα της ποσοτικής ανάλυσης που διεξάγεται στο ΚΟΕ, μαζί με τις συμπληρωματικές πληροφορίες, αξιολογούνται από το Συμβούλιο Εμπειρογνομόνων του ΚΟΕ (Σ.Ε.Κ.Ο.Ε.), το οποίο διαμορφώνει την τελική εκτίμηση για τις προοπτικές της οικονομίας και εκδίδει συμπεράσματα. Στο Σ.Ε.Κ.Ο.Ε. συμμετέχουν ακαδημαϊκοί και οικονομολόγοι από τον ιδιωτικό τομέα με εξειδικευμένη πείρα σε διάφορες πτυχές της οικονομίας. Τα συμπεράσματα του Σ.Ε.Κ.Ο.Ε. για τις προοπτικές της Κυπριακής οικονομίας δημοσιεύονται δύο φορές το χρόνο.

Το ΚΟΕ και το Σ.Ε.Κ.Ο.Ε. προσδοκούν ότι η ανάλυση αυτή, καθώς και οι άλλες ενδιάμεσες συνεισφορές του ΚΟΕ, θα καλύψουν σταδιακά ένα σοβαρό κενό στην Κύπρο, διευκολύνοντας έτσι το σχεδιασμό και την άσκηση ορθολογικής οικονομικής πολιτικής για δημοσιονομική σταθερότητα και οικονομική ανάπτυξη.

Μέλη Σ.Ε.Κ.Ο.Ε.

- Δρ. Μάριος Κληρίδης, Πρόεδρος Εταιρείας Κυπριακών Οικονομικών Μελετών, Ελληνική Τράπεζα
- Καθ. Πάνος Πασιαρδής, Τμήμα Οικονομικών και Διευθυντής Κέντρου Οικονομικών Ερευνών Πανεπιστημίου Κύπρου
- Καθ. Χριστόφορος Πισσαρίδης, Τμήμα Οικονομικών Πανεπιστημίου Κύπρου και London School of Economics
- Δρ. Μιχάλης Σαρρής, Πρώην Υπουργός Οικονομικών
- Καθ. Λούης Χριστοφίδης, Τμήμα Οικονομικών Πανεπιστημίου Κύπρου

Γενικός Γραμματέας

- Δρ. Ζήνων Κοντολαίμης, Κέντρο Οικονομικών Ερευνών Πανεπιστημίου Κύπρου

Διεύθυνση Έρευνας

- Δρ. Νικολέττα Πασιουρτίδου, Κέντρο Οικονομικών Ερευνών Πανεπιστημίου Κύπρου

Νέα Ερευνητικά Προγράμματα

Πρόβλεψη του ρυθμού μεταβολής του ΑΕΠ και των συνιστωσών του για την Κυπριακή Οικονομία

Στόχος του νέου ερευνητικού προγράμματος που αναμένεται να ξεκινήσει σύντομα είναι η εφαρμογή σύγχρονων οικονομετρικών τεχνικών σε μια εκτενή βάση δεδομένων με εγχώριες και ξένες/διεθνείς μεταβλητές για την κατασκευή βραχυπρόθεσμων προβλέψεων για το ρυθμό μεταβολής του ΑΕΠ και των συνιστωσών του, όπως κατανάλωση, επενδύσεις, εισαγωγές και εξαγωγές. Τα αποτελέσματα της έρευνας αναμένεται να συνεισφέρουν στην ανάλυση και κατανόηση των διακυμάνσεων της οικονομικής δραστηριότητας στην Κύπρο και να αποτελέσουν ένα εργαλείο συστηματικής παρακολούθησης της οικονομίας από φορείς χάραξης πολιτικής και ιδιωτικούς οργανισμούς, ούτως ώστε να λαμβάνονται έγκαιρα τα κατάλληλα μέτρα. Η διαδικασία διαπραγμάτευσης με το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας για το συγκεκριμένο πρόγραμμα είναι σε εξέλιξη.

Προσλήψεις Προσωπικού

Από το Σεπτέμβριο του 2011 εργάζεται στο ΚΟΕ ο Δρ Ζήνων Κοντολαίμης ως Ειδικός Επιστήμονας. Ο Δρ Κοντολαίμης διετέλεσε σύμβουλος στο Υπουργείου Οικονομικών. Έχει εκπροσωπήσει την Κύπρο σε διάφορες επιτροπές υψηλού επιπέδου ενώ έχει επίσης συντονίσει το έργο του ECOFIN/Eurogroup στο Υπουργείο Οικονομικών. Από το 1997 μέχρι το 2005 εργάστηκε στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (DG ECFIN), ως οικονομολόγος. Κατέχει PhD από το Πανεπιστήμιο του Μάντσεστερ και M.Phil. από το Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης.

Από τον Οκτώβριο του 2011 εργάζεται στο ΚΟΕ ως μεταπτυχιακός συνεργάτης ο Χαράλαμπος Καραγιαννάκης, ο οποίος κατέχει πτυχίο Οικονομικών από το Πανεπιστήμιο Κύπρου και μεταπτυχιακό τίτλο M.Sc. in Economics από το London School of Economics.

Δοκίμια Οικονομικής Πολιτικής/Ανάλυσης

- 02-11 Zachariadis T. and E. Shoukri, "[Direct Effects from the Implementation of the EU Energy and Climate Package on Cypriot Economic Sectors and Households](#)", July 2011.
- 03-11 Pashourtidou N., A. Tsiaklis and Z. Kontolemis, "[Consumers' opinions about macroeconomic variables](#)", August 2011.

- 04-11 Pashardes P. and A. Polycarpou, "[Poverty and Labour Market Participation of Public Assistance Recipients in Cyprus](#)", September 2011.
- 05-11 Kalaitzidakis P., V. Tzouvelekas, Th. Mamuneas and Th. Stengos, "[Optimal Tax Rates for Pesticides Usage in Cyprus Agriculture Production](#)", November 2011.
- 06-11 Koutsampelas Chr., "[Social Transfers and Income Distribution in Cyprus](#)", November 2011.
- 07-11 Σάββα Χ. Σ., "[Άμεσες Ξένες Επενδύσεις στην Κύπρο](#)", Νοέμβριος 2011.
- 08-11 Andreou S. N., "[The Borrowing Behaviour of Households: Evidence from the Cyprus Family Expenditure Surveys](#)", December 2011.
- 09-11 Ketteni E. and Th. P. Mamuneas, "[Labor Productivity and ICT Capital](#)", December 2011.
- 01-12 Ketteni E., Th. Mamuneas, Th. Zachariadis and L. Coutinho, "[The Effect of EU Energy and Climate Policies on the Economy of Cyprus](#)", March 2012.

Περιοδικό Cyprus Economic Policy Review

Περιεχόμενα του τεύχους 10 (Δεκέμβριος 2011)

- [The Cypriot Pension System: Issues and Reform Options](#)
Alejandro Sergio Simone
- [Social Transfers and Income Distribution in Cyprus](#)
Christos Koutsampelas
- [The Borrowing Behaviour of Households: Evidence from the Cyprus Family Expenditure Surveys](#)
Sofia N. Andreou

Special Section: A First Annual Symposium on the Cypriot Economy

- [Introductory Remarks to First Annual Symposium on the Cypriot Economy](#)
Alexander Michaelides
- [Cyprus Economy: Reform or Shrink](#)
Panos Pashardes; Symeon Matsis (*discussant*)
- [The Labour Market in Cyprus: Is it as Flexible as we Claim?](#)
Louis N. Christofides; Andreas Pavlikas (*discussant*)
- [Banking System in Cyprus: Time to Rethink the Business Model?](#)
Constantinos Stephanou; Marios Clerides (*discussant*)

Προπτυχιακά Προγράμματα

Το Τμήμα Οικονομικών προσφέρει δύο προπτυχιακά προγράμματα, ένα στα Οικονομικά και ένα στις Διεθνείς, Ευρωπαϊκές και Οικονομικές Σπουδές. Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2011-12, εξασφάλισαν θέση στα δύο πιο πάνω προγράμματα 109 φοιτητές. Από αυτούς, 79 φοιτούν στο πρόγραμμα Οικονομικών και 30 στο πρόγραμμα Διεθνών, Ευρωπαϊκών και Οικονομικών Σπουδών. Με τα δεδομένα αυτά, το Τμήμα Οικονομικών είναι αυτή τη στιγμή το δεύτερο μεγαλύτερο τμήμα του Πανεπιστημίου Κύπρου.

Μεταπτυχιακά Προγράμματα

Το Τμήμα Οικονομικών προσφέρει μεταπτυχιακά προγράμματα – τρία επιπέδου Μάστερ και ένα διδακτορικού επιπέδου. Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2011-12, προσφέρθηκαν θέσεις σε δύο από τα προγράμματα Μάστερ – Μάστερ στην Οικονομική Ανάλυση και Μάστερ στα Νομισματικά και Χρηματοοικονομικά. Το πρόγραμμα Μάστερ στην Οικονομική Ανάλυση προσφέρεται στην αγγλική γλώσσα. Από το σύνολο των 77 αιτήσεων που υποβλήθηκαν, το Τμήμα προσέφερε σε 44 υποψηφίους θέση στα προγράμματα Μάστερ και οι θέσεις έγιναν αποδεκτές από 25 υποψηφίους, εκ των οποίων 2 είναι από το εξωτερικό.

Επισκέπτες Καθηγητές

Για το **Εαρινό Εξάμηνο 2011-12**, επισκέπτονται το Τμήμα και διδάσκουν μαθήματα της ειδικότητάς τους στα προγράμματα του Τμήματος οι:

- Κωνσταντίνος Αγκυριδής, Αναπληρωτής Καθηγητής, PhD University of Toronto
- Αδάμος Αδάμου, Λέκτορας, PhD Πανεπιστήμιο Κύπρου
- Αδρέας Ασσιώτης, Λέκτορας, PhD Southern Illinois University Carbondale
- Αριστοκλής Αυγουστή, Λέκτορας, PhD University of Wisconsin – Madison, USA
- Νεοφύτα Έμπορα, Λέκτορας, PhD Πανεπιστήμιο Κύπρου
- Αφροδίτη Κέρο, Λέκτορας, PhD European University Institute, Italy
- Χρήστος Μπιλανάκος, Λέκτορας, PhD Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
- Χρυσόστομος Ταμπάκης, Επίκουρος Καθηγητής, PhD Columbia University
- Robert Duval Hernandez, Επίκουρος Καθηγητής, PhD Cornell University

Ειδικοί Επιστήμονες:

- Μαρία Ηρακλέους, PhD Virginia Polytechnic Institute and State University, USA
- Δημήτρης Κουρσάρος, PhD Columbia University
- Δημήτρης Ξεφτέρης, PhD Universitat Autònoma de Barcelona, Ισπανία
- Νίκη Παπαδοπούλου, PhD Boston College, Κεντρική Τράπεζα Κύπρου
- Leonor Coutinho Kontolemis, PhD European University Institute, Italy

Κοινοτικό Πρόγραμμα ΣΩΚΡΑΤΗΣ/ERASMUS

Το Τμήμα Οικονομικών στα πλαίσια του Κοινοτικού προγράμματος ΣΩΚΡΑΤΗΣ/ERASMUS προσφέρει μαθήματα και στην Αγγλική γλώσσα. Κατά το Εαρινό Εξάμηνο 2011-12, θα προσφερθούν τα μαθήματα: Διεθνές Εμπόριο, Οικονομική Μεγέθυνση και Χρηματοοικονομική Τραπεζική και Χρηματοδότηση.

Σειρά Σεμιναρίων στα Οικονομικά

Το Τμήμα Οικονομικών διοργανώνει σειρά σεμιναρίων με ομιλητές ακαδημαϊκούς από διάφορες χώρες. Περισσότερες πληροφορίες δίνονται στην ιστοσελίδα του Τμήματος: <http://www.ucy.ac.cy/default.aspx?m=PC&id=47272&w=economics&l=el-GR&p=seminarsspring2012>

Σειρά Σεμιναρίων στη Χρηματοοικονομική και Μακροοικονομικά

Η Σχολή Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης σε συνεργασία με την Κεντρική Τράπεζα διοργανώνει σειρά σεμιναρίων με ομιλητές ακαδημαϊκούς από διάφορες χώρες. Περισσότερες πληροφορίες δίνονται στην πιο κάτω ιστοσελίδα: <http://www.ucy.ac.cy/goto/ecoman/en-US/seminarsFinanceMacroeconomics.aspx>

Προκήρυξη θέσεων Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων Τμήματος Οικονομικών

Το Τμήμα Οικονομικών ανακοινώνει ότι δέχεται αιτήσεις για περιορισμένο αριθμό θέσεων στα μεταπτυχιακά προγράμματα του που θα αρχίσουν το Σεπτέμβριο του 2012.

Πενήντα (50) θέσεις για μεταπτυχιακή φοίτηση που οδηγούν στην απόκτηση Μάστερ ή Διδακτορικού Διπλώματος ως ακολούθως:

- 20 θέσεις για Master in Economic Analysis (στα Αγγλικά)
- 24 θέσεις για Μάστερ στα Οικονομικά και στα Νομισματικά και Χρηματοοικονομικά
- 6 θέσεις για Διδακτορικό στα Οικονομικά (PhD in Economics). Η προθεσμία υποβολής αιτήσεων είναι η 30η Μαρτίου 2012. Περισσότερες πληροφορίες δημοσιεύονται στην πιο κάτω ιστοσελίδα:

http://www.ucy.ac.cy/data/acafsw/Announcements/Master_Programme_Places_GR_2012_2013.pdf

ΚΕΝΤΡΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ – ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

Το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών (ΚΟΕ) του Πανεπιστημίου Κύπρου είναι ένας ανεξάρτητος, μη κερδοσκοπικός οργανισμός με στόχο την προαγωγή της επιστημονικής γνώσης στα οικονομικά, κυρίως σε θέματα που ενδιαφέρουν την Κύπρο.

Στην πυραμίδα της διοικητικής ιεραρχίας του ΚΟΕ είναι το Συμβούλιο και το Ακαδημαϊκό Συμβούλιο:

- Το Συμβούλιο απαρτίζεται από εκπροσώπους του Πανεπιστημίου, της Κυβέρνησης και των ιδιωτικών οργανισμών που στηρίζουν οικονομικά το ΚΟΕ και προτείνει θέματα για έρευνα.
- Το Ακαδημαϊκό Συμβούλιο απαρτίζεται από τους υπεύθυνους των ερευνητικών προγραμμάτων και μεριμνά για τη διεξαγωγή της έρευνας.

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Πρόεδρος: Μιχάλης Καμμάς, Γενικός Διευθυντής Συνδέσμου Τραπεζών Κύπρου

Μέλη: Αθανάσιος Γαγάτσης, Πανεπιστήμιο Κύπρου (Αντιπρύτανης Ακαδημαϊκών Υποθέσεων)
 Γεώργιος Γεωργίου, Γραφείο Προγραμματισμού (Γενικός Διευθυντής)
 Μιχαήλ Σ. Μιχαήλ, Τμήμα Οικονομικών (Πρόεδρος)
 Γεώργιος Παπαγεωργίου, Υπουργείο Εργασίας & Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Γενικός Διευθυντής)
 Πάνος Πασιαρδής, Κέντρο Οικονομικών Ερευνών (Διευθυντής)
 Γεώργιος Συρίχας, Κεντρική Τράπεζα Κύπρου (Ανώτερος Διευθυντής Οικονομικών Ερευνών)
 Ανδρέας Χαραλάμπους, Υπουργείο Οικονομικών (Διευθυντής Οικονομικών Μελετών και ΕΕ)

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Πρόεδρος: Πάνος Πασιαρδής

Μέλη: Έλενα Ανδρέου Σωφρόνης Κληρίδης Θεοφάνης Μαμουνέας
 Μιχαήλ Σ. Μιχαήλ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

Θεόδωρος Ζαχαριάδης Άντρος Κούρτελλος
 Θανάσης Στέγγος

ΤΟΜΕΑΣ

Δημόσιος

Νοικοκυριά

Επιχειρήσεις

Οικονομικές Προβλέψεις

Άλλα ερευνητικά προγράμματα

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Αλέξανδρος Πολυκάρπου, τηλ. 22893668, email: polycarpou@ucy.ac.cy

Σοφία Ν. Ανδρέου, τηλ. 22893675, email: andreou.sofia@ucy.ac.cy

Αδάμος Ανδρέου, τηλ. 22893674, email: andreou.n.adamos@ucy.ac.cy

Νικολέττα Πασιουρτίδου, τηλ. 22893663, email: n.pashourtidou@ucy.ac.cy

Νικολέττα Πασιουρτίδου, τηλ. 22893663, email: n.pashourtidou@ucy.ac.cy

Άντζελα Σιεκέρσαββα, τηλ. 22893660, email: adangela@ucy.ac.cy

Οι απόψεις που εκφράζονται στα άρθρα του ενημερωτικού δελτίου είναι των συγγραφέων μόνο και δεν αντιπροσωπεύουν αναγκαστικά το ΚΟΕ. Επιτρέπεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή ή η μετάδοση, από οποιοδήποτε οπτικοακουστικό μέσο, όλου ή μέρους του ενημερωτικού δελτίου, με αναφορά στο παρόν δελτίο και τους συγγραφείς του άρθρου.

Η 'Οικονομική Έρευνα' κυκλοφορεί τρεις φορές ετησίως και είναι διαθέσιμη σε ηλεκτρονική μορφή στην ιστοσελίδα του ΚΟΕ <http://www.ucy.ac.cy/goto/ecorece/el-GR/Newsletter.aspx>